

ПРИНЦИП ПЕРСОНАЛІЗАЦІЇ В КОНТЕКСТІ СУБ'ЄКТНО-ОСОБИСТІСНОЇ ПАРАДИГМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО МУЗИЧНО-ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Визначено передумови системного розгляду питань створення особистісного контексту підготовки вчителя до музично-освітньої діяльності в початковій школі, що засвідчили визнання цінностями сучасного суспільства саморозвиток, самоосвіту, самореалізацію, самоздійснення особистості та важливість дослідження шляхів реалізації потужного потенціалу музики у становленні особистості.

Розкрито сутність суб'єктно-особистісного підходу, яку становить взаємопов'язана система наукових уявлень щодо необхідності актуалізації самостійності, ініціативності та активності студента як засобу становлення його особистості та формування професійної компетентності.

Визнано самореалізацію невід'ємним компонентом становлення особистості, основою підготовки майбутніх фахівців до музично-освітньої роботи в школі, стрижнем оптимізації провідних видів навчальної діяльності студентів.

Обґрунтовано принцип персоналізації в контексті суб'єктно-особистісної парадигми підготовки майбутнього вчителя початкової школи до музично-освітньої діяльності. Визнано, що персоналізація вчителя – це процес спрямування його на саморозвиток і самоактуалізацію, на здатність привносити власне «Я» у свідомість учнів, впливати власною особистістю на їх життєтворення, розкривати власні переконання як орієнтири саморозвитку учнів.

Визначено умови, за яких здійснюється персоналізація майбутніх учителів, а саме – розвиток авторитетності, активізація процесів саморегуляції, розширення сфери нерегульованості навчальних дій студентів.

Розкрито зміст педагогічного забезпечення визначених умов, за яких здійснюється принцип персоналізації в контексті суб'єктно-особистісної парадигми підготовки майбутніх учителів початкової школи до музично-освітньої діяльності.

Ключові слова: *персоналізація; суб'єктно-особистісний підхід; авторитетність; самовизначення; самореалізація; майбутній учитель; саморегуляція; підготовка; музично-освітня діяльність.*

Постановка проблеми. В сучасному суспільстві XXI століття беззаперечними цінностями визнано саморозвиток, самоосвіту, самопроектування, самореалізацію та самоздійснення особистості, які стали підґрунтям нової парадигми в педагогіці особистісно-орієнтованої освіти. Орієнтація сучасної освіти на гуманістичні цінності вимагає посилення виховної функції мистецьких дисциплін, дослідження шляхів реалізації потужного потенціалу музики у становленні особистості, розвитку її духовного начала, світогляду, позитивного спрямування емоційної сфери.

У зв'язку з цим особливої актуальності набувають питання удосконалення підготовки майбутнього вчителя початкової школи, який орієнтований на розвиток особистості кожного учня, закладає в дітях фундаментальні основи духовності, освіченості, культури, забезпечує основи загальної музичної освіти, розвиває в них творчу здатність.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз проблем підготовки вчителя початкової школи дає підстави для висновку про глибоке дослідження питань розвитку особистості вчителя (І. Бех, В. Бондар, О. Киричук, В. Паламарчук та інші), історії розвитку вітчизняного та світового досвіду підготовки вчителя (Л. Вовк, М. Євтух, Г. Ніколаї та інші), вивчення сутності педагогічних нововведень у вищій освіті та розроблення

оновленого змісту педагогічної освіти (М. Василенко, О. Дубасенюк, І. Зязюн, В. Кремень, В. Роменець та інші). Ґрунтовно досліджено вимоги й специфічні завдання підготовки майбутніх учителів початкової школи (Н. Бібік, М. Вашуленко, О. Савченко та інші), розглянуто актуальні проблеми їхньої музично-педагогічної підготовки (Л. Кожевнікова, І. Кучерак, Н. Мар'євич, В. Мішедченко, С. Олійник, З. Сирота, Т. Совік та інші).

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми підтверджує думку про значення уваги до особистості в цілеспрямованій організації навчального процесу, у створенні умов для професійного становлення майбутнього вчителя початкової школи. Проте, специфіка підготовки майбутніх учителів початкової школи до музично-освітньої діяльності викликає необхідність розробки навчальної стратегії, яка б урахувала як зрілі потреби загальної музичної освіти молодших школярів у сучасних умовах, так і порівняно обмежені можливості наявної системи музичної підготовки студентів – майбутніх учителів зазначеного профілю, визначення провідного педагогічного підходу, який має стати фундаментом наукового пошуку, а також обґрунтування принципу персоналізації, що є теоретичним підґрунтям актуалізації особистісних якостей студента у вирішенні навчальних завдань в контексті суб'єктно-особистісної парадигми підготовки майбутнього вчителя початкової школи до музично-освітньої діяльності.

Мета статті – обґрунтувати принцип персоналізації в контексті суб'єктно-особистісної парадигми підготовки майбутнього вчителя початкової школи до музично-освітньої діяльності.

Виклад основного матеріалу. Зміни в наукових поглядах, перенесення акценту зі знанневої парадигми на особистісну, потребують системного розгляду питань створення особистісного контексту підготовки вчителя до педагогічної діяльності в початковій школі.

Особливості сьогодення, пов'язані з проникненням інформаційних технологій у різні сфери діяльності людини, спричиняють зміни в розумінні значення особистісних орієнтирів розвитку в професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи, ролі мистецтва в становленні його особистості.

Ґрунтовне переосмислення теоретичних і практичних засад підготовки студентів до музично-освітньої діяльності актуалізує проблему становлення особистості, розкриття її власних можливостей. Віднайдення специфічних шляхів самостійного набуття умінь, опанування нових способів діяльності мають стати основним вектором підготовки студентів. Отже, розроблення фундаментального підходу до дослідження зазначеної проблеми ґрунтується на положенні про особистісне становлення вчителя початкової школи, що є основою досягнення результативності його підготовки.

Наступне важливе положення пов'язане з інтерпретацією сутності мистецтва як людинотворчого феномену. Студент, який готується до музично-освітньої діяльності в початковій школі, а, отже, має освоїти музичне мистецтво на рівні усвідомлення сутності та змісту його образів, сам перебуває під їхнім впливом. Музичне мистецтво має потужний розвивальний потенціал, реалізація якого в напрямку формування особистості майбутнього вчителя – одне з першочергових завдань підготовки студентів до музично-освітньої діяльності. І, нарешті, учитель, який проводить уроки музичного мистецтва й організовує позакласну музично-виховну роботу, має бути авторитетною особистістю, володіти методами і прийомами розвитку особистості молодших школярів засобами музики, цілеспрямовано використовувати можливості її впливу на їх становлення.

Теоретичним підґрунтям вирішення проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до музично-освітньої діяльності визначено суб'єктно-особистісний підхід, сутність якого становить взаємопов'язана система наукових уявлень щодо необхідності актуалізації самостійності, ініціативності та активності студента як засобу становлення його особистості та формування професійної компетентності і передбачає спрямування навчально-виховного процесу на самореалізацію майбутніх учителів у всіх різновидах музично-педагогічної підготовки.

Суб'єктно-особистісний підхід є фундаментальним для інноваційних пошуків у теорії й практиці підготовки майбутніх учителів початкової школи до музично-освітньої діяльності. Запропонований підхід спирається на базові поняття, опрацьовані в роботах Ш. Амонашвілі [1], І. Беха [2; 3], Е. Бондаревської [4], Е. Зеєра [5], О. Савченко [6], І. Якиманської [7] та інших.

Суб'єктно-особистісний підхід обрано теоретичним підґрунтям підготовки майбутніх учителів з огляду на те, що особистість є засадничим поняттям педагогічної освіти. Сформовану, цілісну особистість характеризує здатність до самовизначення, вільне виявлення власної позиції, спроможність до самостійного вибору поведінки. У свою чергу, саме суб'єктна позиція особистості визначає характер її життєдіяльності, навчання й розвитку. Саме суб'єктність індивідуальності спрямовує її орієнтацію на перетворення дійсності, зумовлює відповідальне ставлення до поведінки, до проектування та реалізації стратегії власної освіти.

Відповідно, доцільним є розгляд самореалізації як чинника формування особистості, творчого розвитку її професійних характеристик. Отже, самореалізацію визнано невід'ємним компонентом становлення особистості, основою підготовки майбутніх фахівців до музично-освітньої роботи в школі, стрижнем оптимізації провідних видів навчальної діяльності студентів.

Функціональна подвійність суб'єктності: саморозвиток з метою самостановлення, і саморозвиток з метою формування готовності до розвитку інших, визначає специфічну сутність поняття суб'єктності, що становить основу запропонованого нами підходу. Отже, суб'єктність майбутнього вчителя розуміємо як здатність ініціювати власний розвиток і розвиток інших.

Крім того, на відміну від тлумачення суб'єктно-особистісного підходу як такого, що потребує спеціальної підготовки для забезпечення умов саморозвитку учня, наша теоретична позиція ґрунтується на визнанні першочергової ролі самодійснення, самореалізації студентів поза прямим педагогічним керівництвом з боку викладацького складу.

Зазначений підхід об'єднує визначені в процесі дослідження принципи професіоналізації, адаптації, персоналізації, суб'єкт-суб'єктної взаємодії та інноваційності, які, у свою чергу, є теоретичними орієнтирами розробки прийомів, методів, форм підготовки майбутніх учителів початкової школи до музично-освітньої діяльності.

Серед зазначених принципів особливого звучання у контексті індивідуального становлення студентів, що зорієнтоване на максимальне врахування інтересів, нахилів, наявних здібностей, а також у контексті їхнього особистісного та професійного самовизначення, набуває принцип персоналізації. В нашому дослідженні принцип персоналізації є теоретичним підґрунтям актуалізації особистісних якостей студента у вирішенні навчальних завдань підготовки до музично-освітньої діяльності в початковій школі.

У сучасній педагогіці персоналізацію розглядають як процес актуалізації особистісних параметрів людини впродовж індивідуального її розвитку (Р. Немов [8]); як процес реалізації ідеальних уявлень щодо особистості вчителя (А. Маркова [9]). Необхідність упровадження зазначеного принципу зумовлено обмеженістю музичної підготовленості та недостатнім досвідом педагогічної діяльності студентів. Підтримка найменших проявів музичності чи педагогічних якостей має стати рушієм активності студентів в оволодінні музично-педагогічними вміннями.

Важливо, щоб учень сприймав учителя не лише як носія знань, а насамперед як особистість з певними інтересами, особистість, що має певне життєве кредо, ціннісні орієнтації у сфері мистецтва. Для формування міжособистісних стосунків у навчальній діяльності необхідно, щоб майбутні педагоги були свідомі того, що учитель як професіонал не може відбутись поза здатністю демонструвати яскраві особистісні характеристики. Тільки тоді вчитель має можливість формувати учня як особистість, не обмежуючись передачею знань, умінь і навичок.

Персоналізація вчителя – це процес спрямування його на саморозвиток і самоактуалізацію, на здатність привносити власне «Я» у свідомість учнів, впливати власною особистістю на їх життєтворення, розкривати власні переконання як орієнтири саморозвитку учнів. Майбутній учитель має реалізовувати свої індивідуальні характерні риси, вибудовувати власну діяльність у такий спосіб, щоб «продовжувати себе» в інших людях.

Персоналізація майбутніх учителів – тривалий процес, що має властивість здійснюватися за певних умов, серед яких особливого значення набуває розвиток авторитетності. Авторитет учителя – складний феномен, що полягає у сформованості тих якостей, завдяки яким учні сприймають учителя як поважну особистість, як особистість, здатну справляти вплив на інших. М. Левітов [10] зазначає, що авторитет особистості базується на її силі в різних відношеннях, яка, на думку М. Левітова, має бути визнаною іншими людьми, оскільки думки й учинки авторитетної людини сприймаються як еталон і зразок для наслідування.

Тривалий час у педагогіці проблема авторитетності вчителя була визначальною порівняно з вивченням ролі учня в стосунках з учителем. Концепція персоналізації, розроблена А. Петровським [11], демонструє інший погляд, інший перелік міркувань, відповідно до якого визнання значущості учня в міжсуб'єктних стосунках з учителем зумовлено його роллю носія підстав для авторитету вчителя. Авторитетність учителя в зазначеному розумінні є наслідком такої його взаємодії з учнем, яка має рівноправний і рівнозалежний характер.

Згідно зі згаданою концепцією авторитетність розкривається з урахуванням: опори на індивідуальні особливості авторитетної особи; побудови процесу формування авторитетних відносин на основі співпраці, взаємозумовленого спілкування; наявності ідеального образу особистості у свідомості учасників контакту; реалізації авторитетних відносин.

Якщо йдеться про підготовку студентів – майбутніх учителів, їхня персоналізація відбувається в процесі взаємодії з викладачем на лекційних заняттях і в позааудиторній діяльності. Персоналізація студентів зумовлює необхідність особистісного розкриття викладача в процесі комунікації, тобто викладач реалізується не тільки як інформатор, але й як суб'єкт взаємодії, що транслює особистісні характеристики. Викладач має завоювати авторитет у студентів, інакше його дії не сприйматимуться адекватно. Наявність та реалізація авторитетності викладача в процесі навчання визначають необхідну відповідальність за підготовку студентів до музично-освітньої діяльності. Авторитетність викладача має бути спрямована на реалізацію музично-методичних і музично-творчих можливостей студентів. Водночас треба зважати на той факт, що викладач, який постає як ідеальний в очах студентів, може опосередковано пригнічувати майбутніх учителів своєю яскравістю, переконливістю. Унікальність і неповторність студента внаслідок цього можуть зазнати певних втрат. На сторожі руйнівної дії авторитетності має стояти постійна, систематична увага та повага до особистості студента, гуманне ставлення до його професійного зростання.

До кожного з майбутніх учителів викладач має підходити із позитивною настановою, не виявляючи зверхності, «всезнайства». Справжній авторитет викладача зростає там, де індивідуальність студента є предметом його опікування, задоволення. Відомий український учений І. Бех [2] з цього приводу зазначив, що «особистісне розрізнення, особистісне бачення можливе лише тоді, коли практично кожний вихованець тією чи іншою мірою особистісно значущий для свого вихователя, цікавий йому, референтний і в кінцевому підсумку навіть авторитетний у певній, нехай навіть і достатньо вузькій, але важливій для педагога сфері» [2, с. 184].

Персоналізація пов'язана з активізацією процесів саморегуляції студентів у навчальному процесі, що є умовою їх продуктивного професійного самоздійснення, музично-педагогічної самореалізації у системі підготовки до музично-освітньої та виховної роботи зі школярами.

Підготовка до музично-освітньої роботи передбачає формування індивідуального стилю діяльності кожного студента, оскільки успішність мистецьких дій суттєво залежить саме від індивідуальності. Індивідуально-типові способи саморегуляції складають основу для формування індивідуального педагогічного стилю. Залежні від темпераменту й характеру індивідуально-типові способи саморегуляції можуть активізуватись залежно від суб'єктної визначеності студента, ступінь якої впливає на подолання негативних проявів психоемоційного стану.

У процесах свідомої саморегуляції навчальної діяльності найважливішим є усвідомлення мети діяльності, свідомий вибір способів діяльності, а також самостійна оцінка її результатів.

Потребово-мотиваційна сфера студента актуалізується у разі чітко визначеного завдання. Залежно від особистісної значущості усвідомлена мета діяльності може стати певною детермінантою усунення негативних проявів психоемоційного стану. Якщо під час педагогічної практики студент налаштований виключно на отримання успішної оцінки, його музично-освітня діяльність на уроці може супроводжуватись певними вадами, спричиненими невпевненістю в собі, іншими похибками психоемоційного стану. Уникнути їх допомагає зміна цільових орієнтирів діяльності на прагнення якнайкраще довести до учнів зміст навчального матеріалу, домогтись уважного слухання музики, найвиразнішого виконання пісні. Це стане чинником досягнення рівноваги, подолання тривожності, забезпечення гармонізації психоемоційного стану студента під час педагогічної практики.

Наступний крок – віднайдення оптимальних шляхів досягнення окресленої мети діяльності, яка детермінує саморегуляцію студентів.

Одним з вагомих елементів саморегуляції є розумова активність суб'єкта діяльності, унаслідок якої будь-які руйнівні фактори не можуть завадити досягненню її мети. Саморегуляція відрізняється високим ступенем внутрішнього напруження, процесом, упродовж якого усвідомлені вміння керувати власним емоційним станом перетворюються на відповідні навички, наслідком чого є автоматичний вплив на власну діяльність. Саморегуляція складає основу самореалізації особистості. Необхідно підкреслити, що педагогічний ефект у розвитку саморегуляції студентам надає діяльність, що регулюється внутрішнім усвідомленням способів її здійснення.

Важливим компонентом саморегуляції навчання є також здатність до адекватної оцінки студентом своїх можливостей. Завищена чи занижена самооцінка спричиняє хибний шлях саморегуляції, тому важливого значення в контексті саморегуляції набуває залучення студентів до аналізу власних дій як під час засвоєння навчальної інформації, так і в процесі практичного випробування результатів власної музично-педагогічної підготовленості.

Активізація процесів саморегуляції як одна з необхідних педагогічних умов музично-педагогічної підготовки не передбачає прямого втручання викладача в ситуацію саморегулювання студента. Запорука успіху – опосередкованість коригувального впливу, збереження керування внутрішнім станом студента як суб'єкта, ініціатора власної активності, спрямованої на узгодження внутрішніх резервів з умовами зовнішнього середовища заради результативності професійної підготовки.

Персоналізація майбутнього вчителя здійснюється також за умови розширення сфери нерегламентованості навчальних дій студентів, що означає максимальну активізацію самостійної роботи в навчальному процесі, забезпечення студентам свободи вибору засобів індивідуальної стратегії та втілення її у навчання, делегування відповідальності за самостійно прийняті рішення.

Педагогічне забезпечення цієї умови реалізується розширенням можливостей студентів щодо планування й здійснення самостійної навчальної роботи, що набуває результативності у складанні й обговоренні перспективного плану власного музично-педагогічного навчання. Завдяки цьому прищеплюються навички планування, необхідні вчителю, формується усвідомлене ставлення до саморозвитку. Бачення перспективи професійного становлення,

самостійне визначення мети, ідеалу, кінцевого результату навчальних зусиль активізують самостійність мислення й суб'єктну позицію студентів у навчальному процесі.

У розширенні сфери нерегламентованих дій студентів позитивні наслідки має забезпечення можливості вибору індивідуального темпу просування в навчанні. Особливо це стосується практики оволодіння елементами музичної виконавської діяльності. Суттєвого значення в актуалізації самореалізаційних процесів професійного становлення майбутніх учителів початкової школи набуває впровадження практики навчання за індивідуальними планами. Студенти, які виявляють здатність до самостійного регулювання темпу просування в навчальному матеріалі, повинні отримувати можливість обирати індивідуальні підходи до навчання.

Спрямованість навчального процесу на розширення нерегламентованих дій майбутніх учителів зумовлює необхідність забезпечення психологічного комфорту в стосунках між викладачами й студентами. Студент має сприймати себе як успішну творчу особистість, спроможну до віднайдення оптимальних способів власного навчання і музично-освітньої роботи з учнями в майбутньому. Можлива доброзичлива критика творчо-пошукової роботи студентів аналітичного порядку для усунення її недоліків. Зауваження, що нівелюють самостійність підходів студентів до методичної чи музичної навчальної діяльності, не мають права на існування в системі актуалізації ініціативності студентів на основі розширення нерегламентованості їхньої діяльності.

Особистий приклад викладача, його творчі підходи до вирішення навчальних завдань виступають певною гарантією розширення сфери нерегламентованих дій студентів.

Висновки. Отже, в процесі дослідження визначено теоретичну основу забезпечення ефективності підготовки майбутнього вчителя початкової школи до музично-освітньої діяльності – суб'єктно-особистісний підхід, який зумовлює необхідність залучення студентів до самореалізації в усіх різновидах фахового навчання, є об'єднувальною ідеєю, фундаментом теоретичних і методико-практичних пошуків у галузі підготовки студентів до музично-освітньої діяльності та об'єднує визначені в процесі дослідження принципи професіоналізації, адаптації, персоналізації, суб'єкт-суб'єктної взаємодії та інноваційності, які, у свою чергу, є теоретичними орієнтирами розробки прийомів, методів, форм підготовки майбутніх учителів початкової школи до музично-освітньої діяльності.

Визнано, що персоналізація вчителя – це процес спрямування його на саморозвиток і самоактуалізацію, на здатність привносити власне «Я» у свідомість учнів, впливати власною особистістю на їх життєтворення, розкривати власні переконання як орієнтири саморозвитку учнів.

Персоналізація особистості майбутнього вчителя полягає у формуванні в нього здатності зайняти авторитетну позицію за рахунок набуття компетентності й водночас підкресленої, щирої уваги до вихованців. Доцільним є подальше наукове дослідження суб'єктно-особистісного підходу як підґрунтя інноваційних пошуків у теорії й практиці підготовки майбутніх учителів початкової школи до музично-освітньої діяльності, обґрунтування інших важливих принципів у контексті суб'єктно-особистісної парадигми підготовки майбутніх учителів.

Список використаної літератури

1. Амонашвили Ш. А. Здравствуйте, дети! : пособие для учителя / Ш. А. Амонашвили ; предисл. А. В. Петровского. – М. : Просвещение, 1983. – 208 с.
2. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку : навч. посіб. / І. Д. Бех. – Київ : Академвидав, 2012. – 256 с.
3. Бех І. Д. Особистісно-орієнтоване навчання / І. Д. Бех. – Київ: ІЗМН, 1998. – 204 с.
4. Бондаревская Е. В. Ценностные основания личностно-ориентированного воспитания / Е. В. Бондаревская // Педагогика. – 1995. – № 4. – С. 29-35.
5. Зеер Э. Ф. Личностно ориентированное профессиональное образование / Э. Ф. Зеер. – Екатеринбург : Изд-во Урал. гос. проф.-пед. ун-та, 1998. – 126 с.

6. Савченко О. Я. Особистісно орієнтоване навчання / О. Я. Савченко // Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; [головний ред. В. Г. Кремень]. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
7. Якиманская И. С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе / И. С. Якиманская. – М. : Сентябрь, 1996. – 96 с.
8. Немов Р. С. Психология : словарь-справочник : в 2 ч. / Р. С. Немов. – М. : Владос-Пресс, 2003. – Ч. 2. – 350 с.
9. Маркова А. К. Психология профессионализма / А. К. Маркова. – М. : Просвещение, 1996. – 308 с.
10. Левитов Н. Д. Проблема характера в современной психологии / Н. Д. Левитов // Психология индивидуальных различий : тексты / под ред. : Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. – М., 1982. – С. 69-73.
11. Психология развивающейся личности / под ред. А. В. Петровского. – М. : Педагогика, 1987. – 238 с.

References

1. Amonashvili, Sh. A. (1983). *Good afternoon, children!: book for teachers*. Moscow: Prosveshchenie (in Russ.)
2. Bekh, I. D. (2012). *Personality in the space of spiritual development: tutorial*. Kyiv: Akademvydav (in Ukr.)
3. Bekh, I. D. (1998). *Personality-oriented education*. Kyiv: IZMN (in Ukr.)
4. Bondarevskaya, E. V. (1995). Valuable bases of personality-oriented education. *Pedahohika (Pedagogy)*, 4, 29-35 (in Ukr.)
5. Zeer, E. F. (1998). *Personality-oriented professional education*. Yekaterinburg: Publishing house of the Ural state professional pedagogical University (in Russ.)
6. Savchenko, O. Ya. (2008). *Personality-oriented education*. In V. H. Kremen (Ed.). Kyiv. Yurinkom Inter (in Ukr.)
7. Yakimanskaya, I. S. (1996). *Personality-oriented education in contemporary school*. Moscow: Sentyabr (in Russ.)
8. Nemov, R. S. (2003). *Psychology: reference book in 2 parts*. Moscow: Vlados-Press (in Russ.)
9. Markova, A. K. (1996). *Psychology of professionalism*. Moscow: Prosveshchenie (in Russ.)
10. Levitov, N. D. (1982). *The problem of character in contemporary psychology*. In Yu. B. Gippenreiter, V. Ya Romanova (Ed.). Moscow (in Russ.)
11. *Psychology of a developing personality. (1987)*. In A. V. Petrovskiy (Ed.). Moscow: Pedagogika (in Russ.)

Doroshenko T. V.

Doctor of Education, professor of Arts Disciplines chair, Chernihiv National T. G. Shevchenko Pedagogical University, Ukraine

PERSONALIZATION PRINCIPLE IN THE CONTEXT OF SUBJECTIVE AND PERSONAL PARADIGM OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS' TRAINING FOR MUSIC AND EDUCATION WORK

Abstract. Introduction. *Specific character of future primary school teachers' training for music and education work causes the necessity to develop the education strategy which would consider both young learners' basic music education needs in contemporary circumstances and relatively limited capacity of the existing system of future teachers' music education; to determine the leading pedagogical approach which has to become scientific foundation; to justify the principle of personalization, which is the theoretical basis for the actualization of students' personal features while solving educational problems in the context of subjective and personal approach to future primary school teachers' training for music and education work.*

Purpose of the article is to explain the principle of personalization in the context of subjective and personal paradigm of future primary school teachers' training for music and education work.

Methods. *While investigating the problem of the issue, the following methods have been used: abstraction, synthesis, generalization; system and structure analysis, comparative analysis of legal documents in the sphere of education, dissertations, philosophical, psychological, educational, scientific and methodological literature, Internet recourses, working experience of high school teaching staff with the purpose to identify the leading trends in higher education and determine the status and prospects of the problem under the research.*

Results. *The results of the investigation are as following. The conditions of creating personal context for teacher's training for music and education work in primary school have been recognized; the essence of subjective and personal approach which is based on the recognition of an individual as a fundamental concept of teacher's education, and subjective character of students' life as a factor of their self determination has been defined; the principles of future teachers' individual personalization have been disclosed; the conditions for their implementation have been outlined.*

Originality. *The principle of personalization in the context of subjective and personal paradigm of future primary school teacher's training for music and education work has been justified. The conditions for future primary school teachers' personalization have been recognized. They are as*

following: authority development, self regulation activation, the expansion of students' educational activity nonregulation.

Conclusion. *Theoretical basis for the effective future primary school teacher's training for music and education work has been identified. Subjective and personal approach, determining students' involvement into personal potential realization in all spheres of professional training, is a consolidating idea and the foundation for theoretical, methodological and practical research in the field of students' training for music and education work. The suggested approach combines the defined in the study principles of professionalization, personalization, adaptation, subject to subject interaction, innovation, which are the theoretical background for the development of techniques, methods and forms for future primary school teachers' training for music and education work. It has been recognized that teacher's personalization is the process of self targeting at personal development and personal actualization, at the ability to bring oneself into pupils' consciousness, influence learners' life-creation, and disclose personal beliefs being the guides for learners' personal development.*

Individual personification of a future teacher is in the ability formation to occupy authoritative position through the acquisition of competences and at the same time through emphasized sincere attention to learners. It is reasonable to further investigate the subjective and personal approach as an innovative research foundation in the theory and practice of future primary school teachers' training for music and education work and justify other principles in the context of subjective and personal paradigm of future teachers' training.

Key words: *personalization; subjective and personal approach; authority; personal determination; realization of personal potential; future teacher; self regulation; training; music and education work.*

*Одержано редакцією 03.03.2017 р.
Прийнято до публікації 06.03.2017 р.*

UDC 378

ZHELYAZKOVA Petya,

Student Bachelor of Software Systems and
Technologies,

Varna University of Management, Bulgaria
e-mail: p.kr.petkova@gmail.com

VASILEVA Svetlana,

PhD, Associate professor

Lecturer of the School of Computer Sciences,
VarnaUniversityofManagement, Bulgaria
e-mail: svetlana.boyadzhieva@vumk.eu

SOME ASPECTS OF THE IMPACT OF INFORMATION TECHNOLOGY ON THE SOCIAL PROCESSES

Introduction. *In the past few decades there has been a revolution in computing and communications, and all indications are that technological progress and use of information technology will continue at a rapid pace. Informational technologies (IT) affect all of the social processes in the society both globally and for each separately taken country and region. Nowadays we are talking about informational society and "global village", in which the main problems and tasks are ways for the acquisition, storage, processing and dissemination of information, and also its accumulation and systematization. Now information is resource and commodity. The result of this is the creation and development not only of new industries, new jobs, new science, but also until recently extinction of traditional occupations and industries classic.*

Purpose *of the article is to describe some issues in the field how the information technologies influence humans, their existence and social processes. What is their role for human development? Is it a new revolution? Theory keeps arguing about heading to "informational" or "network" society, and the effect from global transformations to human civilization.*